

Nekonečno v matematice

Eduard Čech

[Editorial - O Bedřichu Pospíšilovi a jeho knize
"Nekonečno v matematice"]

In: Bedřich Pospíšil (author): Nekonečno v matematice. (Czech).
Praha: Jednota československých matematiků a fyziků, 1949.

pp. [3]

Terms of use:

© Institut československých matematiků a fyziků / 469208

Institute of Mathematics of the Czech Academy of Sciences
provides access to digitized documents strictly for personal use.
Each copy of any part of this document must contain these
Terms of use.

This document has been digitized, optimized for
electronic delivery and stamped with digital
signature within the project DML-CZ: *The Czech
Digital Mathematics Library* <http://dml.cz>

Spisovatel této knížky, *RNDr. Bedřich Pospíšil*, se narodil 25. září 1912. Dne 29. dubna 1941 byl gestapem zatčen a odsouzen na tři léta do káznice, odkud se vrátil 17. května 1944 ve stavu tak zuboženém, že přes nejpéčlivější ošetřování zemřel dne 27. října 1944.

Od června 1936 do násilného zavření českých vysokých škol byl členem mého topologického semináře. Za tuto krátkou dobu vyrostl v jednoho z nejpřednějších světových badatelů v obecné topologii, kterou obohatil o mnohé výsledky fundamentálního významu. Míno jiné určil velmi originelním a důmyslným způsobem „počet“ prvků důležitých nekonečných souborů, na př. „počet“ všech možných topologií na libovolné nekonečné množině.*)

Dne 14. ledna 1937 byl promován na doktora přírodních věd. Po předepsaném dvouletí na můj podnět požádal o docenturu matematiky, ale habilitační řízení, ač ovšem v komisi proběhlo příznivě, bylo přerušeno neblahým 17. listopadem 1939 a teprve 10. dubna 1946 bylo posmrtně dokončeno. Zároveň se zesnulý stává 3. května 1946 mimořádným členem in memoriam druhé třídy České akademie věd a umění.

Po zavření vysokých škol snaží se Jednota československých matematiků a fysiků stručními svazky „Cesty k vědě“ nahrazovati zakázané vysokoškolské vzdělání české inteligence. K této práci se přihlásil také Pospíšil a tak vznikla tato knížka, mající za úkol snadno přístupnou, ale zároveň vědecky přesnou formou dáti poučení o problémech nekonečna. Je to úkol, k jehož řešení byl Pospíšil svými pracemi kvalifikován lépe než kdokoli z nás. Rozdělil si úkol velmi vhodně na dvě části. V první části vychází od znalostí o konečnu, které každý získal už v dětství, a ukazuje naprosto srozumitelně a při tom zcela exaktně, že je nesprávné ukvapeně přenášet představy o konečnu na nekonečno, že však nekonečno je stejně jako konečno přístupné přesným logickým úvahám, jejichž závěry ovšem vykazují podstatné rozdíly mezi konečnem a nekonečnem. Pospíšil se právem vyhýbá popularisaci a nikde neobětuje věcnou správnost jasnosti výkladu; přes naprosto exaktnost je však všude dokořale srozumitelný každému pozornému čtenáři. Styl této části může býti vzorem každému matematikovi obracejícímu se k nematematikům. Druhá část vychází od revise představ o konečnu, o které se opírala část první a v přesně systematickém postupu rozvádí elementární část obecné theorie množin s aplikacemi na čísla přirozená, racionální a reálná. Ač druhá část je ovšem obtížnější než první, není ani k jejímu studiu třeba žádných větších předběžných vědomostí; vyžaduje se tu ovšem jukési vyspělosti v usuzování, té však může čtenář nabýti v postačitelné míře pečlivým prostudováním části první. Přeji krásné knižce co nejvíce čtenářů.

Eduard Čech.

*) O vědecké činnosti B. Pospíšila viz můj článek v *Časopise pro pěst. matem. a fys.*, roč. 72, str. D 1 až D 9.